



Kábítószer és Kábítószer-függőség
Európai Megfigyelőközpontja

Éves jelentés (2009): a kábítószer- probléma Európában

Megj.: Hírzárlat 2009. november 5-én 10.00 óráig (CET/brüsszeli idő)

A legfrissebb hírek az európai kábítószer-problémáról

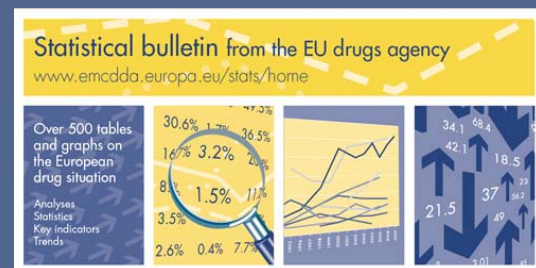
- 30 országra kiterjedő áttekintés az európai kábítószer-jelenségről
- Adatok és elemzések: Európa egészében, illetve országonként
- Legújabb tendenciák és válaszlépések
- Kiemelt témák 2009-ben
 - Politoxikománia: szerhasználati minták és válaszok
 - Kábítószerrel összefüggő bűncselekmények: ítélkezési gyakorlat és más következmények



Többnyelvű tájékoztató csomag

A 2009-es éves jelentés 23 nyelven

- <http://www.emcdda.europa.eu/events/2009/annual-report>
- További online anyagok
 - Statisztikai közlöny
 - Országokénti áttekintések
 - Kiemelt témák
 - Reitolx országjelentések



Áttekintés 2009-ről:

- A kábítószer-használat Európában továbbra is nagyarányú
- A legtöbb használati forma esetében azonban nem volt jelentősebb növekedés
- Az amfetamin- és ecstasyhasználat: összességében állandó
- Kannabisz: a használat visszaesésére utaló bizonyítékok, különösen a fiatalok körében
- A kokain és a heroin továbbra is stabilan uralja az európai kábítószer-használatot, és a közelmúltból nem sok jel utal bármiféle javulásra
- Politoxikománia: elterjedt jelenség, így a szolgálatokat is egyre inkább foglalkoztatja



Áttekintés 2009-ről:

- **Új kábítószeresek: piaci innováció és kifinomult technológia**
- **A szintetikus kábítószeresek piaca egyre összetettebb és változékonyabb**
- **Szintetikus kannabinoidok: a legújabb fejlemények a „designer drogok” területén**
- **Az ecstasypiac változásai**
- **A metamfetamin a jelek szerint új területekre kezd beférkőzni**



I. rész

- **Kokain**
- **Heroin**
- **Kannabisz**
- **Politoxikománia**



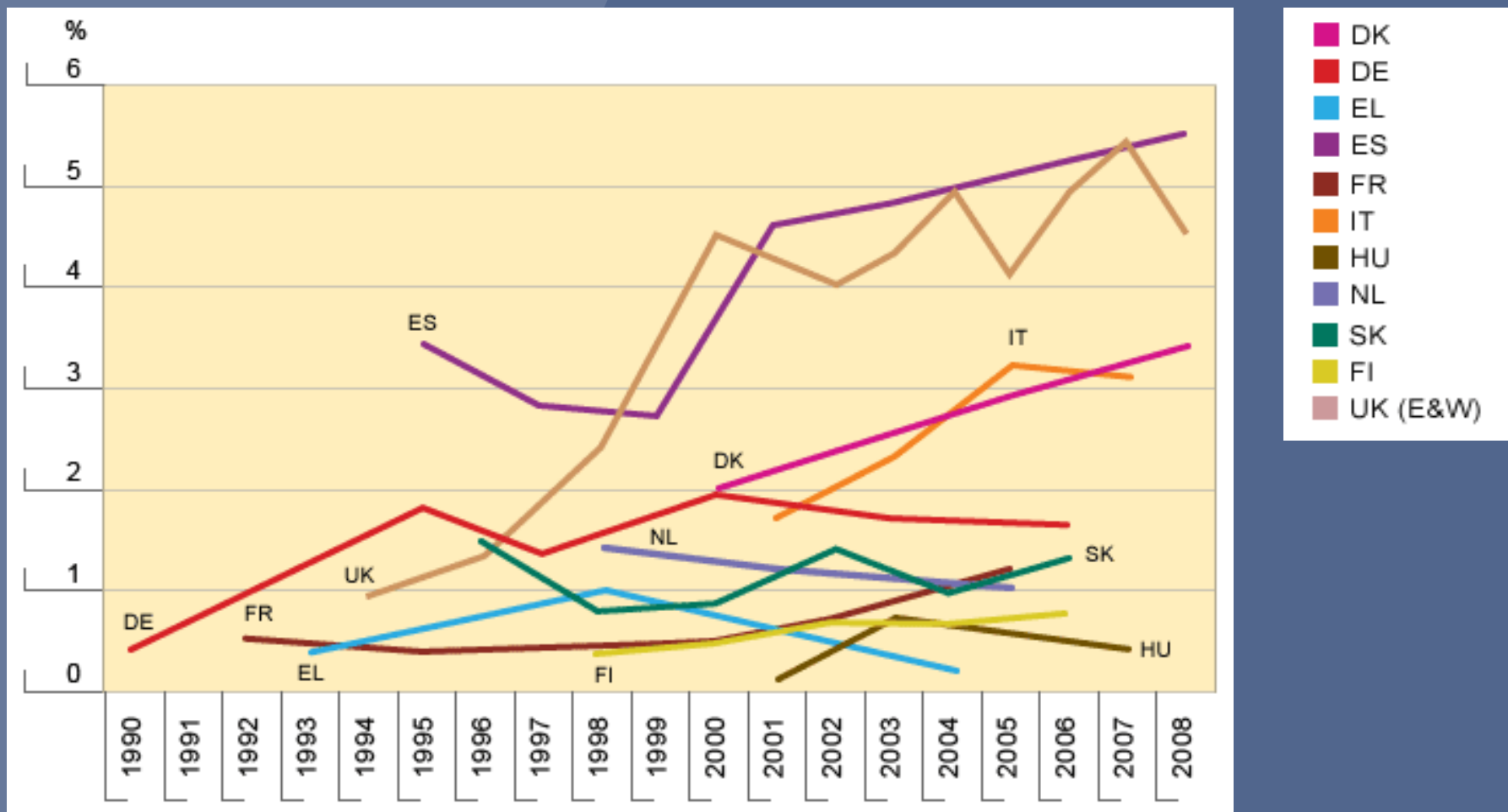
A kokain még mindig Európa legnépszerűbb serkentőszere

- Mintegy 13 millió (15–64 év közötti) európai felnőtt próbálta már élete folyamán a kokaint; az elmúlt évben nagyjából 4 millió felnőtt használta
- Még mindig a nyugat-európai uniós országokban koncentrálódik, Európa más részein viszont alacsony szintű a fogyasztás
- A legtöbb adatközlő országból az elmúlt évi használat stabil vagy emelkedő tendenciáját jelentették a fiatal felnőttek körében
- Dániában, Spanyolországban, Írországban, Olaszországban és az Egyesült Királyságban az éves prevalencia 3,1–5,5% között mozog (15–34 évesek)
- A lefoglalások és a tanulmányok alapján további terjedéstől lehet tartani



A kokainhasználat éves prevalenciájának tendenciái a fiatal felnőttek (15–34 évesek) körében, populációs felmérések alapján

Három vagy több felméréssel rendelkező országok



A kokain – számokban

- A kokainlefoglalások száma 2007-ben 92 000-re emelkedett (2006-ban 84 000 volt)
- A lefoglalt mennyiség viszont csökkent: 2007-ben 77 tonnára (2006-ban 121 tonna volt)
- A kábítószer miatti kezelésre első alkalommal jelentkezők 22%-a a kokaint nevezte meg elsődlegesen fogyasztott kábítószerként
- 2007-ben mintegy 500, kokainnal összefüggő halálesetet jelentettek be



Heroin: véget ért a csökkenő tendencia

- Az új adatok megerősítik a tavalyi elemzést a „stabil, de már nem csökkenő mértékű problémáról”
- A heroinhasználat mutatói közül három ad okot aggodalomra:
 - a kezelés iránti igények
 - a kábítószer okozta halálesetek
 - a lefoglalások
- A heroinproblémák 1980-as és 1990-es években tapasztalt, járványszerű terjedése már nem áll fenn
- Az éberség mégis indokolt – a kábítószerrel összefüggő halálesetek és a társadalmi költségek legnagyobb részéért még mindig a heroin tehető felelőssé



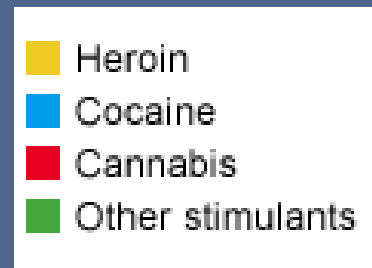
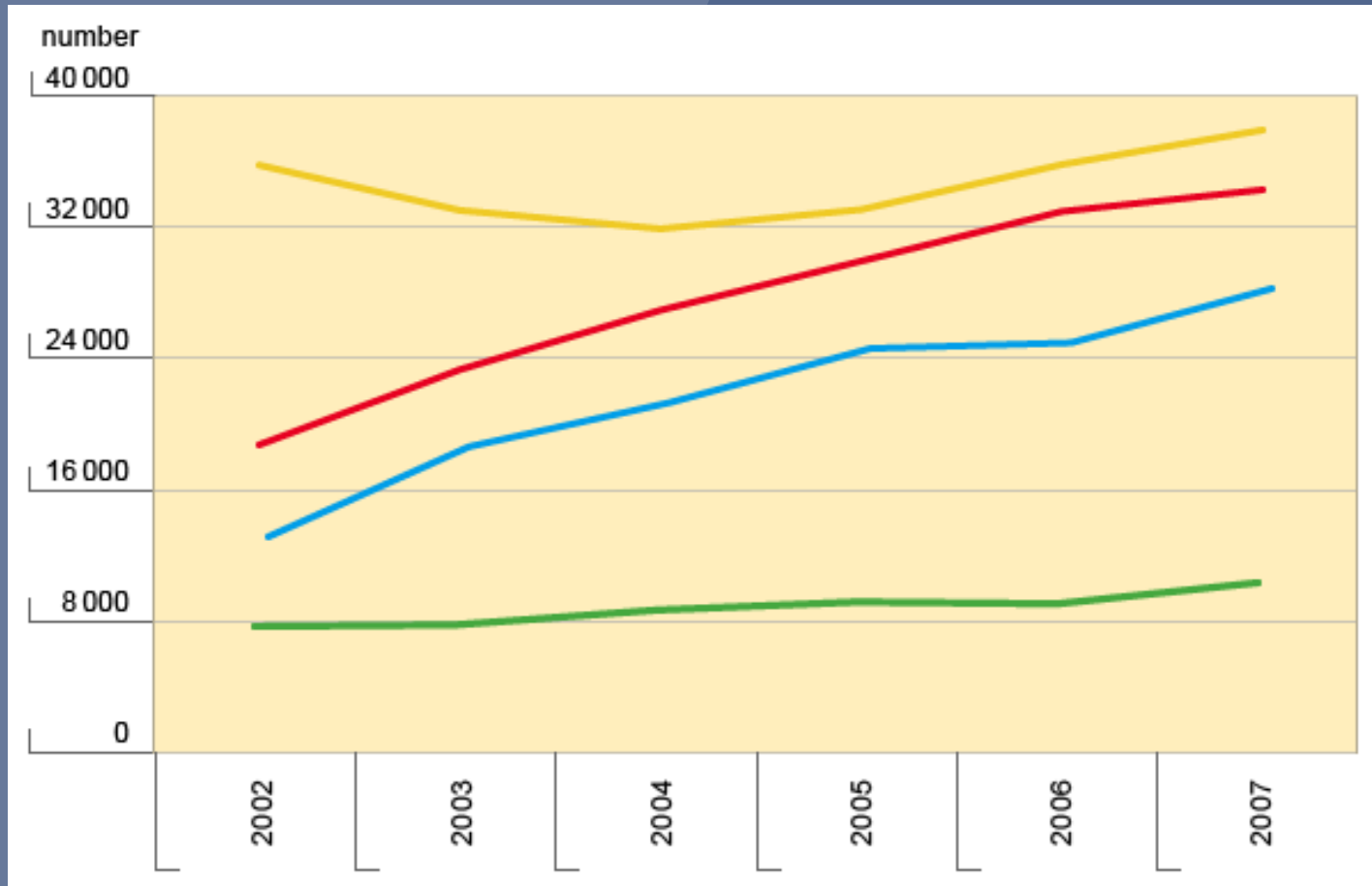
Intő jelek (i): a kezelés iránti igények

- A problémás opioidhasználók száma 1,2–1,5 millió főre tehető (EU + Norvégia)
- A heroinhasználók köre még mindig bővül
- A heroint elsődleges kábítószerként megnevező, új kezelési igények száma 2007-ben 6%-kal volt magasabb, mint 2002-ben
- Nyolc országból jelentették, hogy 2006 és 2007 között többen voltak az elsődleges heroinhasználat miatt kezelésre jelentkezők:
 - mind számban,
 - mind az összes kliens százalékában



A kezelésre jelentkező új kliensek becsült számának alakulása az elsődlegesen használt kábítószer szerint, 2002-től 2007-ig

A kliensek száma az elsődleges kábítószer szerint



Intő jelek (ii): a kábítószer okozta halálesetek

- Az 1990–2006 közötti időszakban évi 6400–8500 kábítószer okozta halálesetet jelentettek be Európában
- A legtöbb halálos túladagolás opioidhasználattal függ össze (jellemzően 85% fölötti arányban)
- A kábítószer okozta halálesetek számának 2000 és 2003 között tapasztalt általános csökkenését követően a későbbi adatok ismét emelkedést mutatnak
- 2007-ben a 18 adatközlő ország közül 13 jelentett növekedést



Intő jelek (iii): a lefoglalások

- A bejelentett heroinlefoglalások száma (EU + Norvégia) 2002 és 2007 között átlagosan évi kb. 4%-kal nőtt
- 2007-ben a lefoglalások számát 56 000-re becsülték (2006-ban 51 000 volt)
- A lefoglalt heroin mennyisége (EU + Norvégia) 2002 után csökkent, de a 2006-os 8,1 tonnáról 2007-ben 8,8 tonnára emelkedett
- Törökország, az EU-ba érkező heroin fontos tranzitországa, 2007-ben rekordmennyiség, 13,2 tonna lefoglalását jelentette be (2002-ben 2,7 tonna)



Kannabisz – csökkenő használat

- Körülbelül 74 millió (15–64 év közötti) európai lakos próbálta már élete folyamán a kannabiszt; ezen belül a fiatal felnőttek (15–34 éves) száma 41,5 millió
- Az elmúlt évben 17 millió fiatal felnőtt használta
- Az új adatok azonban a tavalyi megállapításokat alátámasztva a népszerűség általános csökkenését erősítik meg, különösen a fiatalok körében
- A csökkenő tendencia különösen a diákok körében érzékelhető
- Az USA és Ausztrália iskolai felméréseiből származó adatok szintén csökkenő tendenciára utalnak a 2000-es évek eleje óta

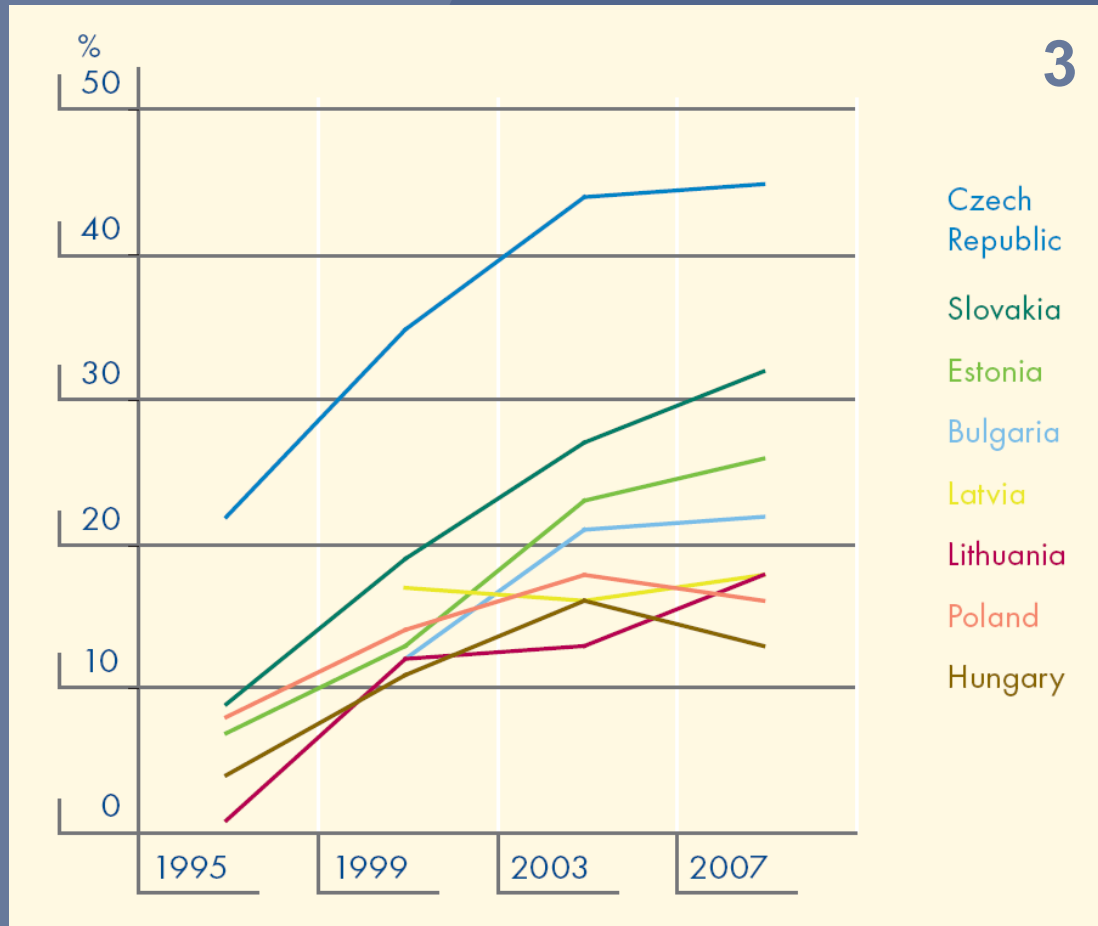


Kannabisz – a diákok körében

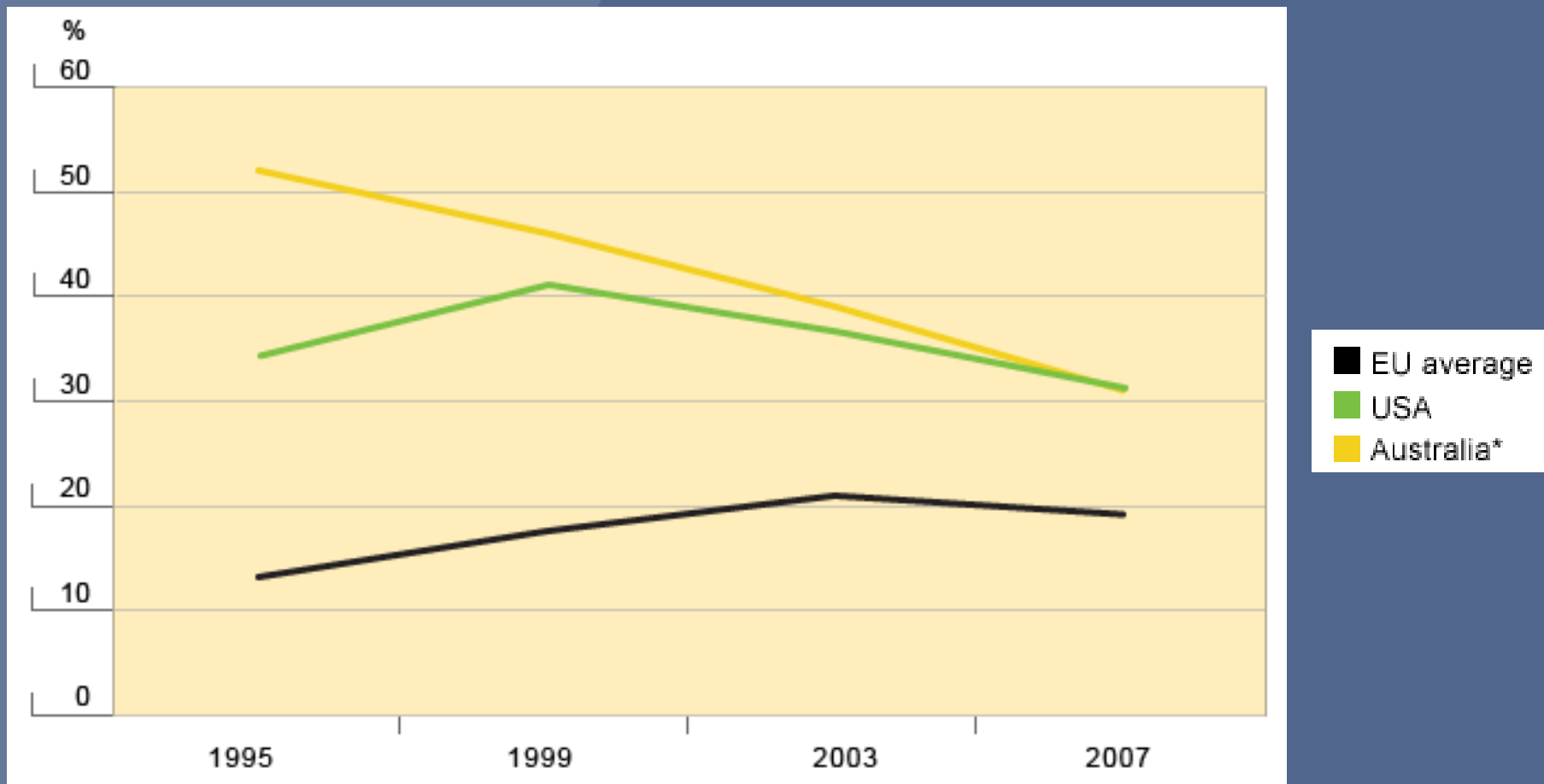
- A kannabiszhasználat különböző mintái a diákok (15–16 évesek) körében Európa-szerte (ESPAD felmérések: 1995, 1999, 2003, 2007)
- A kannabiszhasználat életprevalenciája a nyugat-európai országokban, valamint Horvátországban és Szlovéniában 2007-ben csökkent vagy stagnált
- A közép- és kelet-európai országokban a 2003-ig tartó emelkedő tendencia talán kezd kiegyenlítődni (csak Szlovákiából és Litvániából jelentettek 3% fölötti növekedést)
- Észak- és Dél-Európában a kannabiszhasználat becsült életprevalenciája az 1990-es évek közepétől-végétől 2007-ig összességében stabil és alacsony volt



A kannabiszhasználat életprevalenciájában megfigyelt tendenciák különböző mintái a 15–16 éves diákok körében



A kannabisz előfordulási arányai. Az Európában, az USA-ban és Ausztráliában élő, 15–16 éves diákok körében tapasztalt tendenciák összehasonlítása a kannabiszhasználat átlagos (súlyozatlan) életprevalenciáját tekintve (%)

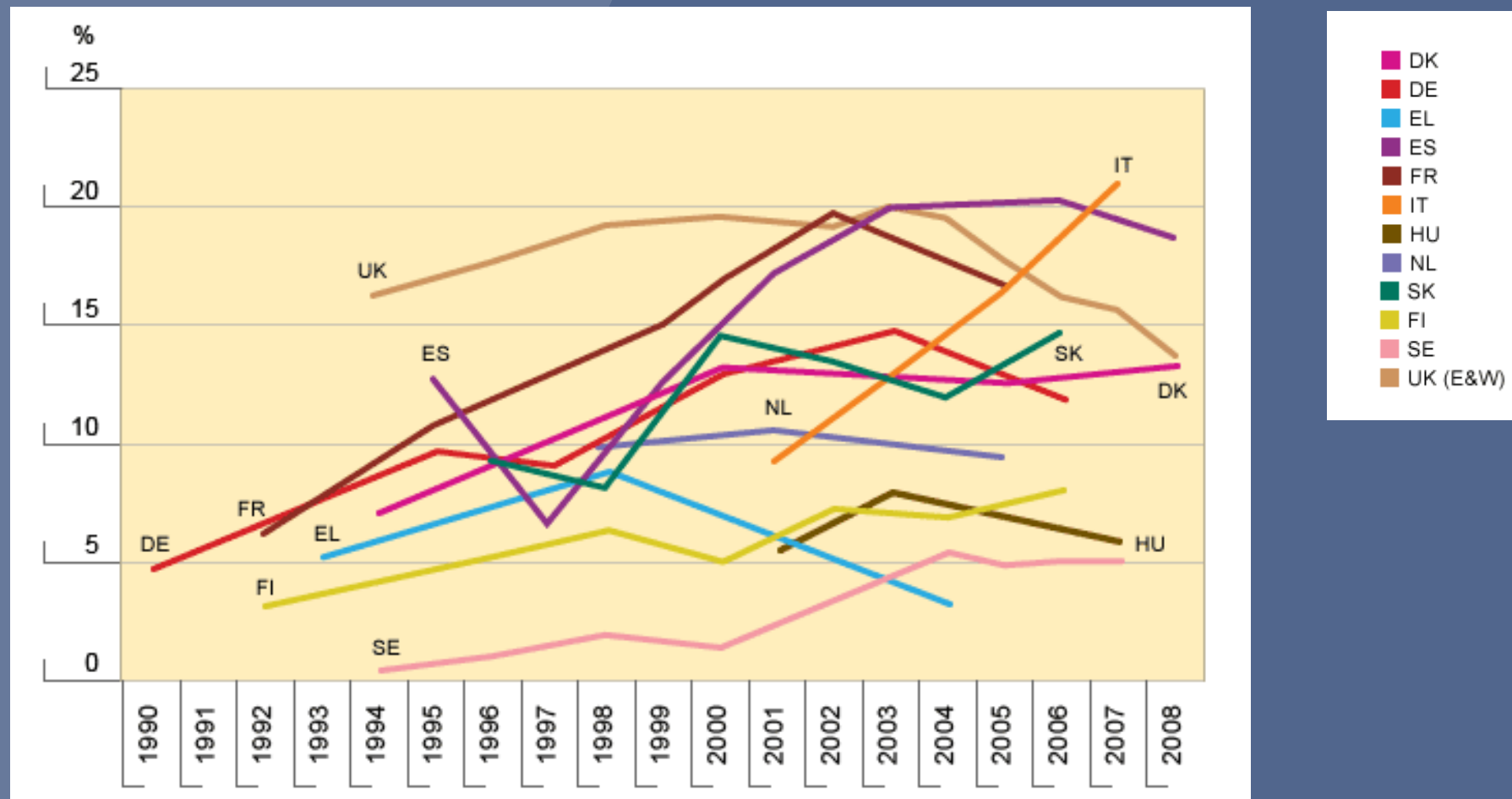


Kannabisz – a fiatal felnőttek körében

- Elmúlt évi kannabiszhasználat a fiatal (15–34 éves) felnőttek körében: 2002 és 2007 között általában stabilizálódott vagy csökkent
- Kevésbé biztató viszont a rendszeres és intenzív európai kannabiszhasználók száma
- A kannabisz napi szintű használóinak aránya az összes európai fiatal akár 2,5%-át is elérheti
- A veszélyeztetett, potenciálisan kezelésre szoruló populáció nagy létszámú
- Az innovatív válaszok egyik példája: a kábítószer-fogyasztók internet alapú kezelése



A kannabiszhasználat éves prevalenciájának tendenciái a fiatal (15–34 éves) felnőttek körében, országos felmérések alapján Három vagy több felméréssel rendelkező országok



Politoxikománia: szerhasználati minták és válaszok

- A politoxikománia elterjedt jelenség Európában
- A különböző szerek egyidejű használata „tehető felelőssé a legtöbb elénk kerülő problémáért, vagy legalábbis még komplikáltabbá teszi azokat”
- Növeli a kockázatot és megnehezíti a kezelést
- Az alkohol szinte minden politoxikomán használati mintában jelen van
- „Kiemelt téma” – ennek a viselkedésformának az áttekintése:
 - a diákok (15–16 évesek) körében
 - a fiatal felnőttek (15–34 évesek) körében
 - a problémás kábítószer-használók körében



Politoxikománia – a diákoknál

- **A 22 országban vizsgált diákok (15–16 évesek) közül:**
 - 20% számolt be alkohol és cigaretta elmúlt havi fogyasztásáról
 - 6% használt kannabiszt alkohollal és/vagy cigarettával
 - 1% használt kannabiszt alkohollal és/vagy cigarettával és még legalább egy másik kábítószerrel (ecstasy, kokain, amfetaminszármazékok, LSD vagy heroin)
- **A politoxikománia növelheti a toxikus hatások kockázatát, és fokozza a hosszú távú problémák kialakulásának veszélyét**



Politoxikománia – a fiatal felnőtteknél

- A fiatal (15–34 éves) felnőttek körében a politoxikománia bejáratott szerhasználati mintákat tükrözhet, potenciálisan hosszú távú egészségügyi problémákat rejt, a szórakozásban pedig fokozott kockázatvállaláshoz vezet
- Az ebbe a korcsoportba tartozó rendszeres vagy erős alkoholfogyasztók kétszer–hatszor nagyobb valószínűséggel használtak kannabiszt az elmúlt évben, mint az átlagpopuláció
- Kokaint ugyanebben az időszakban kétszer–kilencszer nagyobb valószínűséggel használtak



Politoxikománia – a problémás kábítószer-használóknál

- A problémás kábítószer-használók körében különösen gyakori
- Súlyosbíthatja amúgy is rossz egészségi állapotukat, ami fokozott kockázatvállaláshoz és olykor súlyos következményekhez vezet
- Egy friss elemzés szerint a kezelésre jelentkezők több mint fele (57%) legalább két különböző kábítószer problémás használatáról számolt be
- A halálos kimenetelű túladagolásokat követő toxikológiai jelentések gyakran több anyag jelenlétét mutatják ki
- A politoxikománia kezelése a problémás kábítószer-használók körében összetett feladat



II. rész

- **Nehéz a „mozgó célpontot eltalálni”**
- **Az új kábítószeres felderítése**
- **Az internet figyelése**
- **„Spice”**
- **Ecstasy**
- **Metamfetamin**



Nehéz a „mozgó célpontot eltalálni”

- A piaci innováció és a kifinomult technológia kihívások elé állítja a drogpolitikát
- A szintetikus kábítószeres piac egyre összetettebb és változékonyabb
- A beszállítók a termelési folyamatok, a termékszála és a forgalmazás terén immár „rendkívül innovatívnak” bizonyulnak
- A tiltott kábítószeres legális alternatíváinak (az úgynevezett „legális hangulatjavítóknak”) a forgalmazása „egyre kifinomultabbá” válik
- Az anyagok köre bővül, az internet használata egyre nagyobb arányú



Az új kábítószer felderítése

- Európa élen jár az új kábítószer felderítésében
- Az EU korai előrejelző rendszere (az 1997-ben létrehozott gyorsreagálású mechanizmus) eddig több mint 90 anyagot nyomozott ki
- Az EU tagállamai 2008-ban 13 új pszichoaktív anyagról tettek bejelentést az EMCDDA és az Europol felé
- Most először a bejelentett kábítószer között egy szintetikus kannabinoid is szerepelt, a JWH-018
- A szintetikus kannabinoidok a „designer drogok” fejlődésének legújabb szakaszát jelentik



Az internet figyelése

- Az internet figyelése „egyre fontosabb szerepet kap a kábítószeres új tendenciáinak azonosításában”
- Mára ez lett a pszichoaktív anyagok egyik fő piaca
- Az EMCDDA 2009-ben 17 európai országban 115 online üzletet vizsgált meg
- Az online kiskereskedők többségének honlapját az Egyesült Királyságban (37%), Németországban (15%), Hollandiában (14%) és Romániában (7%) jegyezték be
- Az online piac újításai közé tartozik a különálló márkák megteremtése és a vonzó csomagolás – mindezek kitűnő példája a „Spice”



A „Spice” csak ízelítő abból, ami ezután következik?

- A „Spice” márkanéven forgalmazott termékeket a korai előrejelző rendszeren keresztül 2008 elejétől figyelik
- A csomagoláson szereplő információk szerint ezek növényekből vagy növényi anyagokból készült keverékek (gyakran füstölőként árusítva), de egyes tételek szintetikus kanabinoidokat is tartalmaznak (pl. JWH-018-at)
- Ezek az összetevők nem szerepelnek a termékismertetőben, ezért elfogyasztásuk a fogyasztó tudta nélkül történhet
- A vizsgált 115 online kiskereskedő kb. 48%-a árusította a „Spice”-t



Az ecstasypiac változásai

- Az elemzett ecstasypiletták többsége 2007-ig jellemzően MDMA-t vagy más, ecstasyp-jelegű szert tartalmazott (pl. MDA, MDEA)
- Az EU egyes országokban ez kezd megváltozni: Dániában és Hollandiában a közelmúltban lefoglalt vagy eladott „ecstasypiletták” kb. felében nem találtak MDMA-t (a piletták ehelyett mCPP-t tartalmaztak)
- Az ecstasypiac változásai talán a prekursorok eltérítésének megakadályozására irányuló, egyre sikeresebb erőfeszítéseknek tulajdoníthatók
- Az MDMA előállításához használt egyik fő prekursor, a PMK hiánya lehet az egyik oka a közelmúltbeli változásoknak



A metamfetamin új területen kezd megjelenni

- A metamfetamin még csak most próbál betörni a serkentőszerek nyugat-európai piacára (itt továbbra is a kokain vagy az amfetamin az uralkodó)
- Egyes jelek szerint azonban a metamfetamin új területre kezd beférkőzni (a Cseh Köztársaságon kívül)
- A metamfetaminproblémák már Szlovákiában is megjelentek, és a kábítószer Észak-Európa egyes részein, például Norvégiában és Svédországban kezd jobban hozzáférhetővé válni
- A termelés új színhelyei láthatólag Litvániában vannak, amelynek földrajzi helyzete megkönnyítheti a BMK metamfetamin prekursor behozatalát az EU-n kívülről

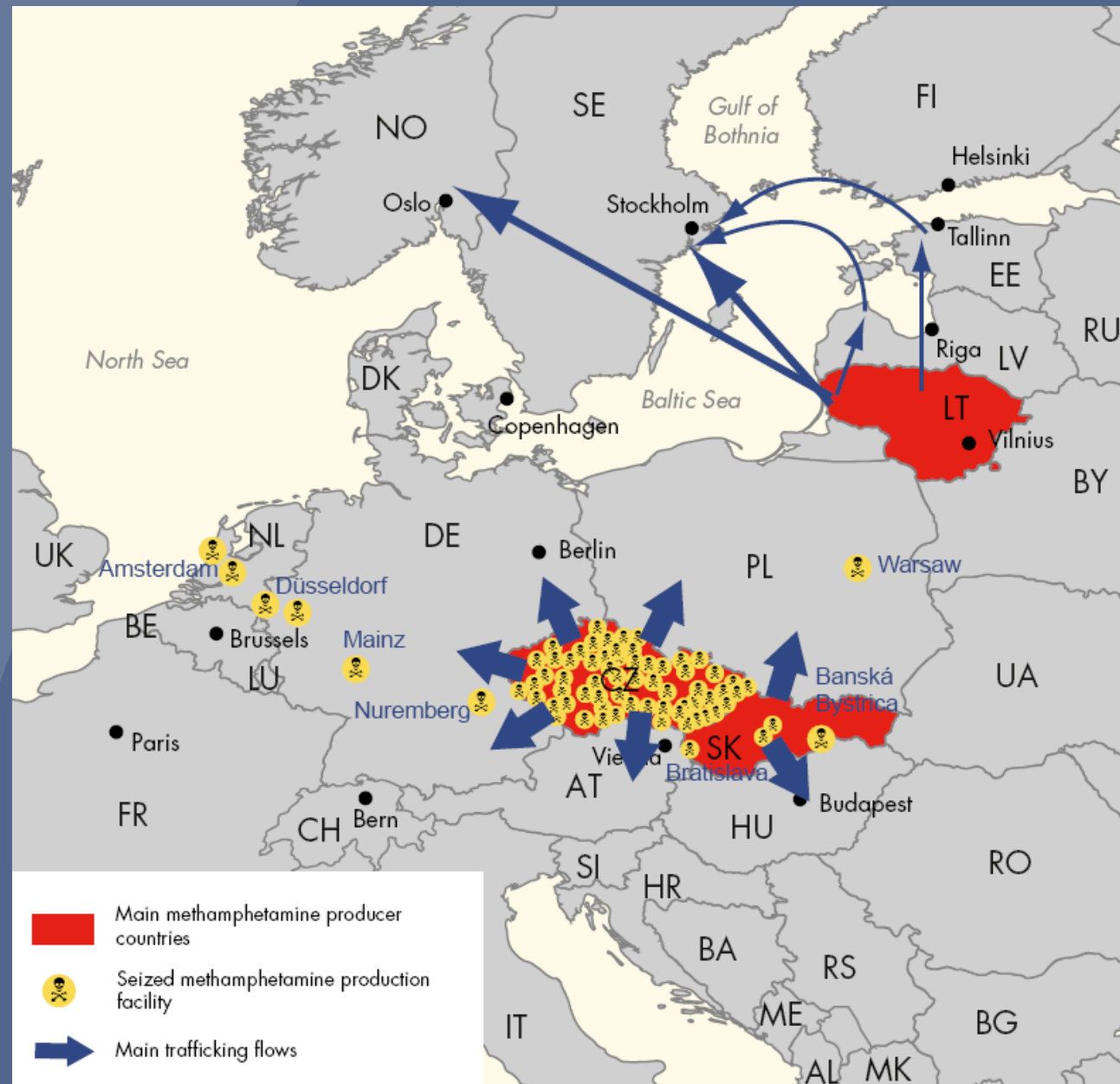


Metamfetamin – Norvégia és Svédország

- Európában 2007-ben közel 4500 metamfetaminlefoglalást jelentettek, ami mennyiségileg nagyjából 340 kg-ot tett ki
- Norvégia járt az élen, mind a lefoglalások számát (1284), mind az elkobzott metamfetamin mennyiségét (167 kg) tekintve
- A metamfetaminból Európán belül a második legnagyobb mennyiséget Svédországban foglalták le (51 kg)
- Az európai metamfetamintermelés hagyományosan kisüzemi laboratóriumokban zajlott a Cseh Köztársaságban
- Az Europol most viszont néhány nagyobb helyszínről is beszámolt Európa más részeiről (pl. Németország, Hollandia)



**A 2008-ban
lefoglalt
metamfetamin-
termelő
létesítmények és
a főbb
kereskedelmi
áramlatok**



III. rész

- **Aktualitások a kezelés terén**
- **Kiemelt téma: Kábítószerrel összefüggő bűncselekmények**
- **Hatékony drogpolitika kialakítása Európában és Európán kívül**

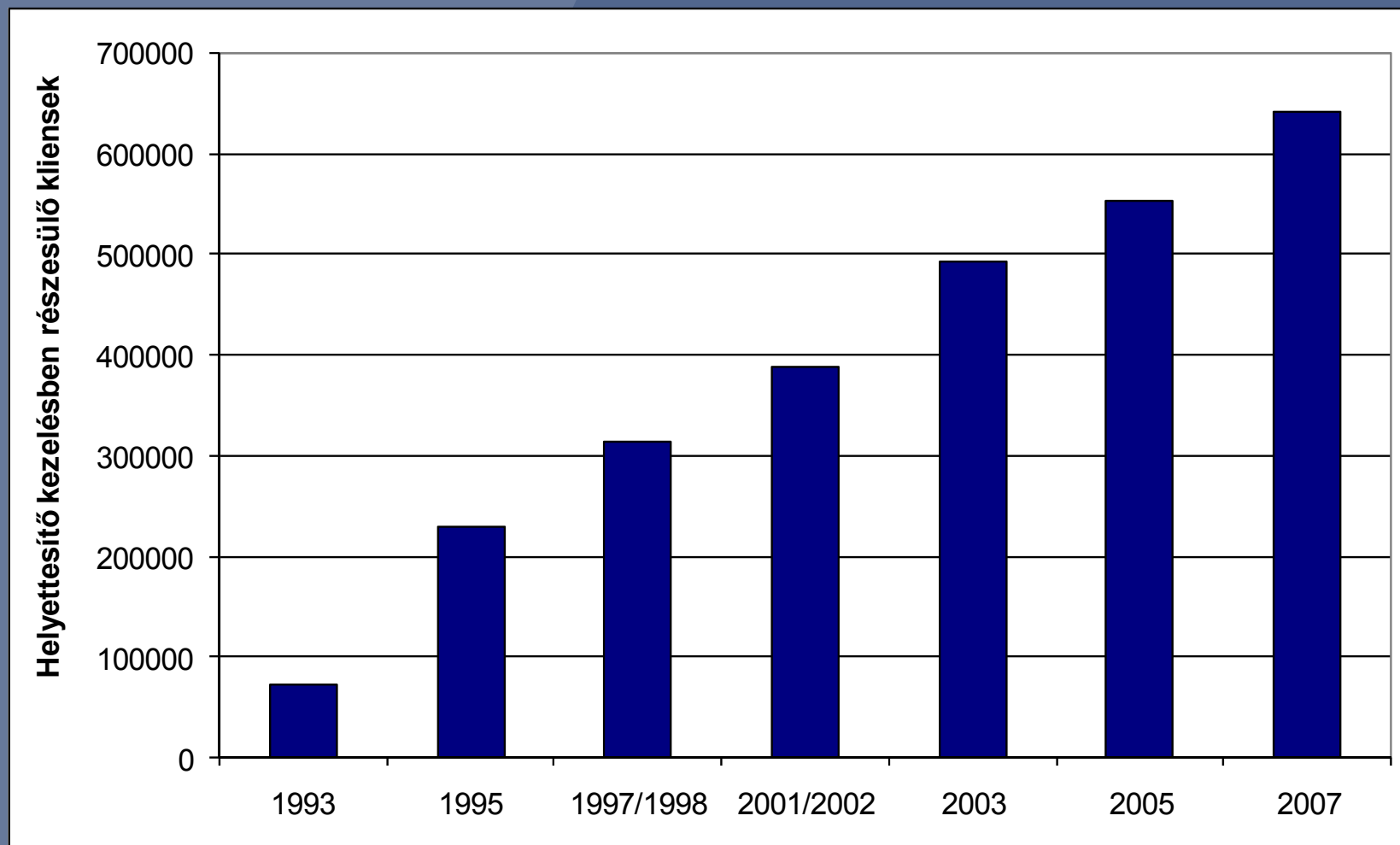


Kezelések: az egyenmódszerektől a célzott megoldásokig

- Az európai kábítószer-használóknak szóló szolgáltatások egyre differenciáltabbak, és integrált ellátási csomagot képeznek
- Az ártalomcsökkentő és a kezelő beavatkozások gyakran összekapcsolódnak, és egyazon szolgáltatók kínálják őket
- 2007-ben Európában becslések szerint kb. 650 000 opioidhasználó részesült helyettesítő kezelésben
- A kezelés lefedettsége még mindig egyenetlen (pl. a nagyvárosi területeken kívül korlátozott a hozzáférés, az EU keleti tagállamaiban alacsony a helyettesítő kezelések aránya)
- A kábítószer-fogyasztók kezelésének beépítése az általános egészségügyi ellátásba hozzájárulhat a kezelés hatókörének kiszélesítéséhez
- Több projekt foglalkozik a serkentőszerek és a kannabisz használóinak igényeivel



Az opioidhelyettesítő kezelésben részesülő kliensek számának alakulása 1993-tól 2007-ig az EU-27 területén



Kábítószerrel összefüggő bűncselekmények: az ítélkezési gyakorlat és más következmények

- A kábítószerrel összefüggő bűncselekmények következményeiről keveset lehet tudni
- A kiemelt téma egy lépés ezen információhiány betöltése érdekében
- 26 országban járja körül, hogy mi történik a kábítószer törvényeket megsértő személyekkel
- Az országos (rendőrségi, ügyészségi, bírósági) statisztikákat a következők szerint vizsgálja:
 - a bűncselekmény típusa (személyes használat, kínálat)
 - a jogkövetkezmény típusa (bírság, szabadságvesztés, kezelés, közmunka)
- Szabadságvesztéssel járó büntetést kábítószer használatáért vagy birtoklásáért ritkán szabnak ki, a kínálattal összefüggő bűncselekmények esetében viszont gyakori



Hatékony drogpolitika kialakítása Európában és Európán kívül

- **Az Európai Unió és az ENSZ egyaránt megújította kábítószer-ellenes cselekvési tervét**
- **Mindkettő kiemeli a nyomon követés és az értékelés fontosságát a drogpolitika javítása érdekében**
- **Szinte minden EU-tagállam rendelkezik nemzeti drogstratégiával vagy cselekvési tervvel**
- **Az országok kétharmada tervezi ezeknek a politikai dokumentumoknak az értékelését**

